

HİKMET VE ALLAH KORKUSU: İNSANIN YOLCULUĞU

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillâhi rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben mübâraken alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ seyyidînâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-hasaneti ve tâc-i ruûsünâ ve tabîb-i kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emmâ ba'dü:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Cuma günü geçmişlerimiz bizden dua beklerler. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce cümle geçmişlerimizin ruhları için, Peygamber Efendimiz'den Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar turuk-u aliyemiz silsilelerine bağlı sâdât ve meşâyih-ı turuk-u aliyemizin ruhları için, tarikat kardeşlerimizin, tarikat büyüklerimizin ruhları için, bu beldeleri fetheden Fatih Sultan Muhammed

Han hazretlerinin ve daha önceleri fethetmek için gelip de burada şehit olmuş olan Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz ve sair sahâbe-i kirâmın, adını bildiğimiz bilmediğimiz enbiyâ ve evliyaullahın ruhları için, uzaktan yakından buraya gelmiş siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin, yakınlarının ve istedikleri dilediklerinin ruhları için, camimizin etrafında metfun bulunan meftanın ruhları için ve bu camiden güzerân eylemiş olan, bânîsi İskender Paşa'dan itibaren eimme, hutabâ, vâizîn, kayyimîn, müezzinîn ve cemaatin ruhları için, bizim de sıhhat, âfiyet ve saadet ve selamete dâreyne nâil olmamız için bir Fâtîha üç İhlâs-ı Şerîf okuyup [öyle başlayalım, buyurun.]

Her insan hayatında bir yol tutturmuş gidiyor ya, biz de bir yol tutturmuşuz bir şeyler yapıyoruz.

Sabahtan akşama bir şeyler yapıyoruz ama iyi mi yapıyoruz, kötümü yapıyoruz? Doğru mu yapıyoruz? Yanlış mı yapıyoruz? Sevaplı mı yapıyoruz günahlı mı yapıyoruz? Al-

lah'ın seveceği gibi mi yapıyoruz, Allah'ın gazabına uğramaya sebep olacak şekilde mi şeyler mi yapılıyor?

Mühim olan bir karar verip bir şey yapmak değil, verdiği kararın doğru olması ve yaptığı işin dürüst ve sağlam ve yerli yerince olması. İşte her şeyi yerli yerince yapma, hükmünü verme, hikmetini bulma, hikmete uygun yani akla, mantığa, şeraite, hakka uygun, faydalı bir şey yapabilme kabiliyetine hikmet deniliyor. Onun için Kur'ân-ı Kerîm'de âyet-i kerîme ile buyrulmuş ki;

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا

*Ve men yü'te'l-hikmete fe-kad ûtiye hayran kesîrâ.*¹ “Allah bir kimseye nasip etmişse hikmet vermişse, yani her şeyi şöyle akıllı, basiretli, ölçüp biçip karar verme, dengeli olma, dengeli düşünme, dengeli davranma kabiliyeti verebilmişse vermişse bir kimseye. Bir kimse

¹ 2/Bakara, 269.

böyle bir şey yapabiliyorsa.” *Fe-kad ûtiye hayran kesîrâ*. “Çok büyük hayırlar verilmiş o insana.”

Neden?

Çünkü doğru işlerin mükâfatı cennet, Allah'ın rızası, dünya ve âhiretin hayrı, saadeti, selameti. Yanlış işlerin cezası da dünyada nedamet, pişmanlık, saç yolmak, baş yolmak, diz dövmek, ah vah etmek; âhirette de cehennemde atılıp cayır cayır kütük gibi yanmak.

a. Hikmeti Elde Edebilmenin Kaynağı

Demek ki yanlış iş yapmamak lazım, demek ki doğru iş yapmak lazım.

İyi o zaman hocam hepimiz hikmete talibiz. Hepimiz hikmeti istiyoruz. Hepimize Allah hikmeti versin.

Ne yapalım, ne yapalım da Allah bize hikmeti versin?

Ha, “Hikmetin başı.” diyor Peygamber Efendimiz. Buradaki “baştan” maksat “kaynağı, temeli, esası, özü, mayası” demek.

“Hikmetin esası, kökü, mayası, aslı, temeli, mahiyeti *mehâfetullah*. Allahu Teâlâ hazretlerinden korkmaktır, havfullahtır.”

Şimdi kendi kendimizi bir yoklayalım, açlıktan korkuyor muyuz?

Korkuyoruz.

Yoksulluktan korkuyormuyuz?

Korkuyoruz da sabahtan akşama çalışıyoruz. Dükkanımız var, işimiz var, memuriyetimiz var. Ödümüz patlıyor, aç açık kalırız, eve maaş, yevmiye götüremeyiz, çoluk çocuk muhtaç duruma düşer, kirayı veremeyiz diye harıl harıl çalışıyoruz. Onun için de patrondan korkuyoruz, memursak âmirden korkuyoruz, müdürden korkuyoruz, ödümüz patlıyor. Bizi adam bir maaş veriyorum diye parmağında oynatıyor, fıldır fıldır döndürüyor;

Şuraya git.

Başüstüne!

Bunu yap.

Başüstüne!

Haydi bakalım yapmıyorum de!

Olur mu hocam para alıyoruz, elbette itaat etmek lazım, hizmet vermek lazım.

Sabahtan akşama kadar kazma, kürek savuruyoruz, yani âmirden, açlıktan vesaireden bir korku var ama şu kâinatı yaratan, mülkün sahibi ve her işi olduran, döndüren Allah,

kâinatın mutasarrıfı. Güneşi döndüren, geceyi gündüzü peş peşe getiren, yağmuru yağdıran, nebatı bitiren, insanı doğuran, yaşatan, öldüren, kabre koyan, kabirden sonra tekrar diriltecek olan, her etrafımızda olan, dönen, yapılan işi tasarruf eden, yapan, hükmünü veren Allah *celle celalühü*. Eğer Allah istemezse bir insan çocuk sahibi olamıyor, Allah istemezse ömrünü bir saniye uzatamıyor, Allah istemezse ölmek istese ölemiyor. İnliyor hastalıktan, “Al yâ Rabbi canımı.” [diyor,] almayınca olmuyor. Olmuyor yani, olursa oluyor olmazsa olmuyor.

Her işi yaptıran Allah mı?

Âmennâ ve soddaknâ.

E her şeye gücü yeter mi?

Âmennâ ve soddaknâ.

وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

*Ve hüve alâ külli şey'in kadir.*²

² 5/Mâide, 120; 11/Hud, 4; 30/Rum, 50; 42/Şûrâ, 9; 57/Hadîd, 2; 64/Teğâbün, 1; 67/Mülk, 1.

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

*Innemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekûle lehû kün fe-yekûn.*³ “Bir şeyi murad etti mi Allah *celle celâlühü* o şeye “Ol!” buyurur.” *Kün* “ol” demek. “Ol ey olay, ey hadise, ey olacak olan iş.” “Ol!” dedi mi olur. *Kün* dedi mi, *fe-yekûn*. “Ne olursa olur.”

Allah onu öyle oldurur yani yapar. Olduran, öldüren Allahu Teâlâ hazretleri. Cezayı veren Allah, mükafatı veren Allah, rızkı veren Allah, sıhhati veren Allah, amansız hastalığı veren Allah, inleten Allah, yalvartan Allah, şifayı verecek olan Allah, rızkı verecek olan Allah ama Allah'ın bu âciz nâçiz karınca gibi bîçare kulları Allah'tan korkmuyor.

Allah'tan korksa yapar mı bu işleri?

Şu sırp şu zulmü Allah'tan korksa yapar mı?

Dini hak din olsa yapar mı?

³ 36/Yâsin, 82.

Papazı aklı başında bir insan olsaydı yapar mıydı bunu?

Bak biz bir kimseyi öldürün diyor muyuz, diyemez miyiz? Bizim elimiz yok mu, bizim kolumuz bağlı mı?

Falanca yerde şunlar şöyle yapmış. Ey cemaati müslimin! Siz de falanca yerde şöyle yapın! Vurun, kırın, öldürün! Tamam, bizden size müsaade, fetva diyor muyuz?

Demiyoruz.

Niye?

Canı Allah verir, cana kıymak doğru değildir.

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا

فِيهَا

*Ve men yaktül mü'minen müte'ammiden fe-cezâühû cehennemü hâliden fîhâ.*⁴ “Bir müslümanı insan nâhak yere öldürürse cezası ebedî cehennemde kalmaktır.”

⁴ 4/Nisa, 93.

Kafir bile öldürülmez. Kafire İslâm teklif edilir, İslâm'ı kabul ederse müslüman olur, İslâm'ı kabul etmezse denir ki; “İslâm'ın hükümüne gir, müslümanın hakimiyetini kabul et.” denilir. “Kabul ettim.” derse tebaa olarak yaşar. Şimdi mesela Midilli adasına motorla gitmiş, Pakistanlı kaçakları Midilli adasına, Yunanistan'a iltica ettirmek için bir motor götürmüş. Midilli adasına yanaşırken tıklar tıklar, tıklar tıklar makineli tüfekle ateş açmışlar, üç tane kaptanımız ölmüş.

Yani kaçak yolcu taşıyorlar, yapmasalar daha iyi ama yani bizim sahilimize bir gemi yanaşsa bizim askerimiz, gümrükçümüz, jandarmamız hemen silah mı atar?

Hayır. İhtar eder, dur der, önünü çevirir, teslim ol der, teslim alır. Ama bak öteki kâfir tıklar tıklar, tıklar tıklar öldürüyor.

Neden?

Allah'tan korkmuyor, hesap verme duygusu yok, imanı yok. Kını var, nefsi var, şeytanı var, zalim. Hayvandan daha şaşkın, daha aşağı, daha sapık, ondan.

Şu kâinatın tadını tuzunu kaçıran, şu dünyayı insanoğluna zindan eden kafirlerdir. Bak

bizim emrimizin altında asırlarca herkes yaşamış. Kiliseleri çalışmış, havraları çalışmış, yahudi tüccarı ticaret yapmış, ermeni sanat yapmış, vezir olmuş, paşa olmuş, Marko Paşa olmuş, sağlık bakanı olmuş, dış işleri bakanı olmuş hiç şey yapmamışız.

Neden?

Biz insanız. Biz Allah'tan korkuyoruz, hesaptan korkuyoruz. Yani biz gizli yerde bir şeyler yapmasını biliriz. Herkes gibi biz de bizi frenleyen bir şey olmasa biz de yapardık, yani kendimizi de temize de çıkartmıyoruz. Yapabiliyor da zaten, imanı zayıf olan da cinsi sapıklıkta yapıyor, hırsızlıkta yapıyor, düzenbazlıkta yapıyor zaten. Ama dürüst insanlar sayesinde ayaktayız.

Onları da kötülük yapmaktan men eden ne?

Allah korkusu.

Allah'tan korku iki şekildedir. Bir, Allah *celle celalühü* âsi kullarını cezalandırır. Zalime zulmünün cezasını hem dünyada hem âhîrette tattırır.

Elbette olur ev yıkanın hanesi vîrân.

Birisine sen bir kötülük yaparsan ettiğini bulursun sen de bu dünyada da çekersin âhirette de azabı olur. Mutlaka kişi ettiğini dünyada âhirette bulur. Ceza var yani, bir ceza korkusu var. Allah'tan insan bir cezadan dolayı korkar. Bu bir. Bu normal insanların korkusudur. Cayır cayır cehennem ateşi var, zebaniler var, azaplar var, zakkum var, şiddetli elim feci cehennem azapları, işkenceler var, korkar titrer. Hele insan bir kıyameti rüyasında görse, hele Allah şöyle gözünden perdeyi kaldırırsa cehennemini bir sahnesini görse, ağzının tadı kalmaz. Korkar, azaptan korkar, bu bir. Bir de Allah'ın lütfunun elinden gitmesinden korkmak var. Bak elhamdülillah müslümanız, çok şükür yâ Rabbi!

Allah bizi bu imandan ayırmasın.

Elhamdülillah nimet içindeyiz. Bak sağız, selametteyiz, elhamdülillah huzur içinde yaşıyoruz, elhamdülillah camimiz açık, elhamdülillah namazımızı kılıyoruz, ibadetimizi yapıyoruz. Elhamdülillah işimize gücümüze gidiyoruz, kazanıyoruz, kazandığımızla kiramızı veriyoruz, çoluk çocuğumuza aldığımızı alıyoruz,

taksit vereceksek taksit veriyoruz. Mutluyuz, elhamdülillah çok şükür.

Ya Allah nimetleri elinden alırsa? Ya Allah bize darılırsa? Ya Allah bize yaptığımız şeyden dolayı rahmetini çekerse? Rızasından mahrum kalırsak?

Bir de bu var. Yani yüksek insanların, büyük mutasavvıfların, büyük dervişlerin, büyük şeyhlerin, büyük âriflerin korktukları, titredikleri şey bu.

Yani ya Allah'ın rızasını elimden bir kaçırırırsem? Ya o geceleyin tesbih çekerken gördüğüm o güzel hallerden mahrum düşürürsem? Ya Allah'ın o mânevî mükafatlarına ermiş iken hepsi gidiverirse? Ya gönlüm kararı verirse? Ya mertebem alınırsa?

Tir tir titrer. [Büyük mutasavvıflar, büyük dervişler, büyük şeyhler, büyük ârifler] cahil adamın ölümden korktuğundan, cehennemden, ateşten korktuğundan, kesilmekten, elinin kesilmesinden, hapse atılmasından korkmasından, Allah'ın rahmetinden mahrum kalacağım diye daha çok korkar. Tabii bu da yüksek bir duygudur, çok yüksek bir duygudur.

Yunus Emre'nin şiiirlerine şöyle bakıyorum, her sözünü biraz kurcalayınca mübareğin [sözleri] hazine sanki, kurcalayınca elmas çıkıyor, yakut çıkıyor, inci mercan çıkıyor, yani şiiirlerinin şöyle eşeledikçe mânaları derinleşiyor. Demiş ki;

Salâ oldu kastımıza.

Yani *essalâtü vesselâmü aleyke yâ resûallah*. Minareden böyle namaz dışında bir ses duyunca ne yapıyoruz?

“Eyvah bir şey var!” diyoruz, “Herhalde mahalleden birisi vefat etti!” diyoruz. “Salâ okunuyor.” diyoruz mesela.

Cuma salâsı ayrı. Cuma günü minareden Resûlullah Efendimiz'e salât ü selâm getirmek âdet, tamam, o zaman vefat yok da ama başka bir zaman minareden birşey duyduk mu; “Eyvah birisi vefat etti yine yakınlardan.” diyoruz. Ha, Yunus diyor ki;

Salâ oldu kastımıza.

Gider olduk dostumuza.

Yani vefat geldi ölmek üzereyiz, öleceğiz, gitmeye başladık. Âhîret yolcusuyuz, ecel geliyor ama “Ölüyorum.” demiyor da,

Salâ oldu kastımıza.

Gider olduk dostumuza

diyor. Düşünceye bak, ölüm demiyor. Ölüm demiyor, dostumuza gitmeye yola çıktık, hareket başladı yani yolculuk emareleri göründü, hazırlıkları tamam dostumuza gidiyoruz diyor. Ne güzel bir şey! Demek ki dost olarak yaşamış, dost olarak bilmiş; Allahu Teâlâ hazretlerine öyle bağlanmış, öyle sevmiş, öyle anmış, öyle zikretmiş, O'na öyle ibadet etmiş, kullara O'nun rızasını kazanmak için öyle davranmış, şimdi ölüm gelince; "Oh oh oh!" diyor seviniyor; "Oh gider olduk dostumuza." [diyor.]

Salâ oldu kastımıza.

Gider olduk dostumuza.

Allahaısmarladık! Size haydi hoşçakalın, Allah imtihanınızı kolaylıkla vermeyi nasip etsin. Allah size de yardımcı olsun. Biz elhamdülillah bu dünya imtihanı tamam, bitti, bizim kağıtlar tamam, imzalar tamam, notu aldık dostumuza gidiyoruz, eyvallah. Sevinerek gidiyor, "Gider olduk dostumuza." diyor. Ne güzel!

Hacda, bizim tatlı dilli, güleç yüzlü, sesi güzel bir kardeşimiz var, Yunus'un bir başka

ilahisini daha okudu, ona da hayran kaldım. Diyor ki;

İhram bezini belime

Saram ağlayu ağlayu.

İlahisinde böyle söylemiş. Yani;

Nasip olsa Medine'de Muhammedi

Görem ağlayu ağlayu.

Filan diye böyle bir ilahisi var, bir yerinde de böyle diyor. .

İhram bezini belime

Saram ağlayu ağlayu.

Şimdi düşündüm, hacca gidiyor kardeşlerimiz, biz de gidiyoruz. Ama ihram bezini beline bağlarken gözünden şıpır şıpır gözyaşı dökmek. Yani Yunus öyle ağlayarak ihramını beline sarıyor.

Ağlıyor, neden?

Ne oldu hayrola, bir yerine bir şey mi battı? Ne oldu, kesilen bir yerin mi var?

Hayır. İşte Kâbe'ye gidiyor, tutamıyor kendisini gözlerinden yaşlar bırakıyor.

İhram bezini belime

Saram ağlayu ağlayu.

Dağlar ile taşlar ile

Çağırayım Mevlam seni.

Seherlerde kuşlar ile

Çağırayım Mevlam seni.

Ne kadar hoşuma gidiyor.

Bilmiyorum, seher vaktinde şehirde unuttuk kuşu, ağacı, çiçeği filan. Ağaç kalmadı ki kuş gelsin konsun da cik cik ötsün. Seher vaktinde, şöyle köye filan gittiyseniz, namaz saatine, cırcırlı saate filan lüzum yok. Kuşların şamatasından seher vakti anlaşılıyor. [Seher vaktinden] namaz [vaktine] kadar [kuşlar ötmeye devam ederler.]

[İşte Yunus Emre'nin] böyle duygulu bir gönlü, derin bir anlayışı var. Güya oduncuymuş. Öyle oduncu mu olur, kimbilir ne ârif kimse, ne kadar yüksek bir şahsiyet!

b. Allaha Korkan Kimse Nasıl Davranmalı

Muhterem kardeşlerim!

Evet işte bu sözlerin sonunda [da anlaşıldığı gibi] hikmetin başı Allah korkusudur. Korkan ya ceza çekeceğim diye korkar, hapse gireceğim, azap göreceğim, cehenneme atılacağım, yanacağım diye korkar ya da Allah'ın rızasını kaybederim, lütfundan mahrum kalırım,

mânevî makamından düşerim diye korkar. O âriflerin korkusu, ötekisi normal vatandaşların korkusu ama bunun her ikisinde kaynak bu, esas duygu bu. İnsan Allah'tan korkacak, hem sevecek hem korkacak. Hem dost hem de dostun dostluğunu kaybederim diye insanın yüreği titreyecek, Allah'tan korkacak her işini ona göre yapacak. Sözüne dikkat edecek, alışverişine dikkat edecek, karısıyla, çoluk çocuğuyla, akrabasıyla işine dikkat edecek, muamelesine dikkat edecek, arkadaşlığına, komşuluğuna dikkat edecek, sabredecek. Ele geleni yemeyecek, dile geleni demeyecek. Artık Yunus gibi vaaz etmeye başladık bugün.

Ele geleni yersin

Dile geleni dersin.

Böyle dervişlik mi olur?

Soruyor?

Eline geleni yoklayacaksın, düşüneceksin bu bana geldi ama haram mı, helal mi?

Haramsa almayacaksın, istemem diyeceksin.

E al ya!

Haram, istemem!

E dile geleni demeyeceksin.

Olmaz. Ağzına içerden her geleni söyler-
sen bu dil insanı çok zararlara uğratar, çok ba-
şına belaya sokar. Bülbülün çektiği dili belası-
dır, insanın çektiği de dili belasıdır.

Peygamber Efendimiz; “İnsanı cehen-
neme iki şey götürür.” diyor. Kısaca müeddeb
bir şekilde söylüyor; “İki dudağının arası iki ba-
cağının arası.” diyor.

İki dudağının arasında ne var?

Dil var, işte bu. Lambur lumbur konuşursa
ileri geri. Elfâz-ı küfür, yanlış söz, şaka, ıvır
zıvır filan gider gümbürtüye.

Bir de tabii iki bacağının arası. İnsanları
zaten en çok işte cinsî sapıklık diyoruz, hapis
diyoruz. Bugün gazete baktım adamın üç defa
idamı istenmiş. Yani bir kere asılacak, bir kere
daha asılacak, bir kere daha asılacak kadar
suçu çok. Üç defa idamı istenmiş.

Neden?

Bilmem filancanın yanında çalıştığı patro-
nunu filan öldürmüş galiba. Teferruatını da
okuyamadım.

E neden yapıyor bunları? Neden yapıyor?

İşte iki bacağının arası insanı felakete sürüklüyor. İki dudağın arası da insanı felakete sürüklüyebilir.

Allah cümlemize, kalbimizi mâmur eylesin, canlı eylesin, sevgisini versin, bir de mehâfetullahı versin. Yani Allah'tan korkarak her yaptığı şeyi düşünerek yapma duygusunu versin.

Bu da hikmetin esası, temeli oluyor. Yani o zaman Allah'tan korkunca insan doğru hüküm verecek, hikmetli iş yapacak, yerli yerince iş yapacak. Allah'tan korktuğu zaman akla ve şeraite uygun iş yapacak. Allah'tan korkmadığı zaman aldatacak, besbelli kandıracak. Müdür tayin edeceksin hıyanet edecek, memur tayin edeceksin rüşvet alacak, filancaya tayin edeceksin arkandan hançerleyecek, şunu yapacaksın [şöyle yapacak.]

Neden?

Allah'tan korkmuyor. Allah'tan korktuğu zaman her iş yerli yerine gelecek. İşte tasavvuf dediğimiz şey de bu.

Tasavvufun başı, esası, ana meselesi ne?

Takvâ.

Takvâ ne demek?

O da sakınmak, çekinmek, korkmak demek. O da havfullahtan kaynaklanıyor. Aralarında ince mâna farkları var ama öyle.

Mü'min nasıl olacak?

Mü'min *beyne'l-havfi ve'r-recâi* olacak. Yani Allah'tan korkuyorum diye de titreyip bir köşede felç gelmiş gibi olmayacak. Allah'tan ben çok korkuyorum. Eyvah onu yapamam, bunu yapamam, bilmem ne filan. Yemek yemiyor, uyumuyor, şey yapmıyor, ağlıyor. Yok o kadar da değil. Allah'tan da ümidini kesme. Allah çok müjdeli âyet-i kerîmeler indirmiş Kur'ân-ı Kerîm'de.

لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

*Lâ takmetû min rahmetillâhi.*⁵ “Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin.” diye emir buyurmuş.

نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغُفُورُ الرَّحِيمُ

⁵ 39/Zümer, 53.

*Nebbi' ibâdî ennî ene'l-ğafûru'r-rahîmü.*⁶

Kâbe'nin örtüsüne yazılı. Şöyle Hacer-i Esved'i selamlayıpta şöyle kapısının önünden, Kâbe'nin rükn ile Makâm-ı İbrahim'in arasından geçipte şöyle dolaştın mı Hicr-i İsmail tarafına, Kâbe'ye başını çevirip baktın mı orada âyet-i kerîmeyi yazmışlar insanın yüreği ağzına geliyor.

Nebbi' ibâdî ennî ene'l-ğafûru'r-rahîmü.

“Ey Resûlüm! O kullarıma bildir ki.”

Nebbi'. “Haber ver, bildir ki.” Peygamber Efendimiz Nebi ya. *Nebbi'*. “Bildir!”

Nebbi' ibâdî. “Kullarıma bildir ki.” *Ennî ene'l-ğafûru'r-rahîmü.* “Gafûr ve Rahîm olanın ta kendisiyim ben.” Ben azîmüşşân, ben Allahu azîmüşşân Gafûr ve Rahîm'im. Gafûr ve Rahîm olanın ta kendisi benim.

Gafûr ne demek?

Çok mağfireti geniş demek.

Rahîm ne demek?

Rahmeti sonsuz geniş demek.

⁶ 15/Hicr, 49.

Gafûr ve Rahîm.

Tabii kullar buna takılıp da laubali de olmasınlar diye arkasındanda buyuruyor ki;

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ (٥٠)

*Ve enne azabî hüve'l-azâbü'l-elîmü.*⁷

“Azabım da öyle dikkate alınmayacak gibi değildir ha. Kızdığım kulu da, gazabıma uğrayan kulu da elim bir azaba uğratırım feleğini şaşırır, mahvolur, perişan olur.” demek.

c. Allahtan Korkan Kişi Her İşini Akla Ve Şeriate Uygun Yapmalı

Onun için mü'min kul Allah'ın rahmetine ümidini bağlayacak, edebini takınacak, Allah'tan korkarak hayatını öyle sürecektir. Her işinde mizanı, terazisi, ölçüsü, elindeki rehberi havfullah, mehâfetullah olacak, her yaptığı işi akla ve şeriate uygun yapacak. Akla ve şeriate uygun yapmak için iki şey lazım. Sözden anlaşılıyor, bir, akli olması lazım insanın

⁷ 15/Hicr, 50.

bir de şeriatı bilmesi lazım. Akılsıza bir şey yok.

Dîvâne râ kalem nîst demişler Farsça. “Deliye mesuliyet yok. Sorgu sual, hesap, makbuz, ceza makbuzu, bir şey yok.”

Dîvâne râ kalem nîst. “Divaneye bir şey yok.” Aklı olacak insanın.

Allah bize akli selim versin.

Bir de nesi olacak?

Şeriate dair bilgisi olacak.

Hocam sende mi şeriatı methediyorsun? Hoppala! Olur mu şimdi? Bak Hürriyet gazetesi şeriatın aleyhinde, filanca bakan şeriate çatıyor. Reiscumhur, “Biz şeriate karşıyız!” diyor. Falanca şöyle yapıyor böyle yapıyor. Sen de şimdi camide açmışsın “Şeriatı bilmek lazım!” diyorsun!?

Haa, şeriat demek Allahu Teâlâ hazretlerinin emirleri, yasakları ve kanûn-u ilahîsi demek.

لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَا

*Li-küllin ce'alnâ minküm şir'aten ve min-hâcâ.*⁸ “Allah her kavme peygamber indirmiş kitap göndermiştir, ahkam emretmiş.”

İçki içmeyin, domuz eti yemeyin, faiz yemeyin, zina etmeyin, nikahla yaşayın çoğalın, aile yuvası kurun, helal lokma yiyin... Bunlar Allah'ın emirleri, yasakları yani şeriatı. Şeriate karşı olmak demek Allah'a karşı olmak demektir. Yani bir kimse “Şeriate karşıyım!” diyorsa ya çok cahil.

Allah ıslah etsin, akıl fikir versin.

Ya da kâfir. Ya çok cahil bilmiyor, şeriat deyince softalık anlıyor, yobazlık anlıyor, mutaassıplık anlıyor. Yani “Ben şeriate karşıyım!” deyince o zihninden, “Yoo, ben Allah'a inanıyorum, peygambere inanıyorum, Kur'ân-ı Kerîm başımın tacı!” diye düşünüyor da cahil. Yani “Ben şeriate karşıyım!” deyince yani “Kaba softaya karşıyım, hani bilmem laf anlamaz, söz dinlemez, sağı solu hırpalar, hani böyle yıkıp döken insana karşıyım!” diye düşünüp ondan söylüyor galiba, böyle tevil edelim.

⁸ 5/Mâide, 48.

Yoksa ben şeriate karşıyım demek ne demek?

Ben Allah'ın ahkâmını filan dinlemem demek.

Ben kâfirim! Ne demek böyle Allah'ın ahkâmı, Kur'an filan ne demek? Allah'ın emri ya-sağı ne demek?

Heyt istemem onları, ben kâfirim, Allah ile ben harbetmişim, Allah'ın emrini filan dinlemiyorum, ben kendi bildiğimi okurum demek. Kâfirlik bu, Allah ile harbetmeye kalkmak demektir.

Onun için böyle ıvır zıvır, saçma sapan laf söylemelim diye Allah bize akıl versin bir, bir de şeriatinin ahkâmını bilelim. Çünkü hikmetli hareket etmenin iki şartı var. Bir, akıl. Akıllı olması lazım insanın. İki, bilgili olması lazım, şeriatini bilmesi lazım. Ne haram, ne helal onu bilmesi lazım. İçki haram, domuz eti haram. Haramların şöyle sıralanması lazım. Bunun gibi gıybet de haram. Şimdi burada her zaman söylüyorum her zaman da söylenmesi lazım zaten.

Şu camide ben bir tane, ihvanımızdan cemaatimizden bir tane insan tasavvur etmiyo-

rum ki domuz eti yesin. Yemez, “Allah korusun!” der. “Aman Allah saklasın!” der. Neden? Hocam hıncır eti yasak. Bunu bilir ama gıybet de haram, Allah gıybeti de haram etmiş. Şu cemaatten şu parmaklarımın sayısı kadar insan belki müstesnadır; “Gel, seni ayıralım, sen melek gibisin hiç gıybet etmiyorsun. Gel sen de gel sen de... On tane insan çıkarsa iyidir.” Herkes gıybet ediyor. Herkes harıl harıl gıybet ediyor. Gıybet de haram, iftira da haram, suizan da haram.

Demek ki neyi öğreneceğiz?

Hem zâhirî ahkâmı öğreneceğiz hem ahlâki ahkâmı öğreneceğiz. Yani hem şu yapılmaz bu yapılmaz diye muamelatla ilgili bilgileri öğreneceğiz hem de şu kötü, günah, bu iyi, sevap, buna ait, ahlâka ait bilgileri de bileceğiz. Hüsn ü zan etmek sevap, iyilik etmek sevap, cömertlik sevap bunları da bileceğiz. Kötü olan şeyleri de iyi olan şeyleri de bileceğiz. Allah bizi akıl sahibi eylesin. Şeriat hakkında bilgisi görgüsü sağlam ve tam olan bilgili görgülü müslüman eylesin. Edepli müslüman eylesin. Ârif müslüman eylesin. Zarif müslü-

man eylesin ve sevdiği kul eylesin, sevdiği kullarından eylesin. Habîb-i Edîbine en güzel tarzda onu anlayıp en güzel tarzda ittiba etmiş olan kullarından eylesin. Ömrünü tam böyle Kur'ân-ı Kerîm yolunda, tam sünnet-i seniyyeye uygun, tam sahâbe-i kirâmın ahlâkı gibi ahlâklanmış olarak, her yaptığı iş helal olarak, haramların her çeşidinden korunmuş olarak böyle Cadde-i Kübrâ-i İslâmiye'de şeriatin, o Şeriat-i Garrâ-i Ahmediye'de o muazzam nurlu caddede, o yolda yürüyerek geçirenlerden eylesin. O caddenin sonu zaten cennet-i âlâdır, Firdevs-i Âlâ'dır. Firdevs-i Âlâ'sına bigayri hisab dahil eylesin. Habîb-i Edîbine komşu eylesin. Cemalini müşahede zevkine, şerefine nâil eylesin.

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtîha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

6 Muharrem 1414 / 25.06.1993

İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

